

Vec C-370/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

7. august 2020

Vnútroštátny súd:

Bundesgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

25. jún 2020

Žalobca a navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Pro Rauchfrei e. V.

Žalovaný a odporca v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

JS

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Žaloba na upustenie od ponúkania cigariet prostredníctvom výdajného automatu, keďže sa tým porušuje zákaz zakrytia zdravotných varovaní umiestnených na jednotkových baleniach cigariet a zobrazujú sa obrázky jednotkových balení cigariet bez takýchto varovaní

Predmet a právny základ prejudiciálnej otázky

Návrh podľa článku 267 ZFEÚ na výklad článku 8 ods. 3 prvej vety (pojmy „uvádzanie na trh“ a „zakrytie“) a článku 8 ods. 8 (pojem „obrázky jednotkových balení“) smernice 2014/40

Prejudiciálne otázky

1. Zahŕňa pojem uvádzanie na trh v zmysle článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40/EÚ ponúkание tabakových výrobkov prostredníctvom predajných automatov takým spôsobom, že jednotkové balenia cigariet, ktoré sa nachádzajú vo výdajnom automate, síce majú zákonom požadované varovania, jednotkové balenia cigariet však pre spotrebiteľa najprv nie sú v automatoch viditeľne uložené a varovania, ktoré sa na nich nachádzajú, sú viditeľné až vtedy, keď automat, ktorý už uvoľnil pokladničný personál, spustí zákazník a jednotkové balenie cigariet sa tým ešte pred platením dostane na pokladničný pás?
2. Zahŕňa zákaz, aby varovania „...boli zakryté inými prostriedkami“, ktorý je obsiahnutý v článku 8 ods. 3 prvej vete smernice 2014/40/EÚ, situáciu, v ktorej sa v rámci prezentácie výrobku prostredníctvom automatu zakryje celé balenie tabaku?
3. Je požiadavka „obrázky jednotkových balení“ v článku 8 ods. 8 smernice 2014/40/EÚ splnená aj vtedy, ak v prípade vyobrazenia síce nejde o verné vyobrazenie originálneho balenia, spotrebiteľ však obrázkov na základe jeho stvárnenia pokiaľ ide o obrysy, rozmery, farbu a značku spája s balením tabaku?
4. Sú splnené požiadavky článku 8 ods. 8 smernice 2014/40/EÚ bez ohľadu na použité vyobrazenie už vtedy, ak má spotrebiteľ pred uzatvorením kúpnej zmluvy príležitosť pozrieť si jednotkové balenia cigariet s požadovanými varovaniami?

Uvedené predpisy práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EÚ z 3. apríla 2014 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 1), najmä odôvodnenia 48 a 60, článok 2 bod 40 a článok 8

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. EÚ L 110, 2009, s. 30), najmä články 3 a 4

Uverené vnútroštátne predpisy

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG, zákon o nekalej hospodárskej súťaži), najmä § 3, 3a, 5a a 8

Gesetz über Tabakerzeugnisse und verwandte Erzeugnisse (Tabakerzeugnisgesetz – TabakerzG, zákon o tabakových výrobkoch), najmä § 6

Verordnung über Tabakerzeugnisse und verwandte Erzeugnisse (Tabakerzeugnisverordnung – TabakerzV, nariadenie o tabakových výrobkoch), najmä § 11 ods. 1 prvá veta bod 4 a ods. 2

Krátky opis skutkového stavu a konania

Žalovaný prevádzkuje dva supermarkety v Mníchove. V pokladniach týchto obchodov od 20. mája 2017 ponúka na predaj cigarety v nižšie vyobrazenom výdajnom automate:

- 1 Jednotkové balenia cigariet, ktoré sú vo výdajných automatoch uložené, nie sú pre zákazníkov viditeľné. Tlačidlá na výber tovaru, ktoré sú umiestnené na výdajnom automате, síce umožňujú rozpoznať rôzne značky cigariet, ale nemajú zákonom požadované zdravotné varovania.
- 2 Predaj sa uskutočňuje takým spôsobom, že zákazník najprv požiada pokladničný personál o spustenie výdajného automatu a potom stlačí tlačidlo značky cigariet, ktorú si sám zvolí. Nato sa jednotkové balenie cigariet dostane z výdajného zariadenia automatu na pokladničný pás. Zaplatenie za jednotkové balenie cigariet sa potom uskutoční v pokladni, pokiaľ zákazník trvá na svojom zámere. Toto organizovanie predaja prostredníctvom výdajného automatu slúži na ochranu pred krádežami a na ochranu mládeže.
- 3 Žalobca na Landgericht (Krajinský súd, Nemecko) namieta ponúkanie cigariet prostredníctvom výdajných automatov prevádzkovaných žalobcom. Landgericht (Krajinský súd) žalobu zamietol. Úspech nemalo ani odvolanie žalobcu. Vnútroštátny súd rozhoduje o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý podal žalobca.

Stručné uvedenie dôvodov predloženia prejudiciálnej otázky

- 4 Podľa názoru vnútroštátneho súdu závisí úspech opravného prostriedku „Revision“ od výkladu článku 8 ods. 3 prvej vety a článku 8 ods. 8 smernice 2014/40. Na jednej strane závisí od toho, či je prezentácia cigariet prostredníctvom sporného výdajného automatu v rozpore so zákazom zakrytia zdravotných varovaní umiestnených na jednotkovom balení tabakového výrobku podľa článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40. Na druhej strane je potrebné objasniť, či sú na výdajných automatoch prezentované obrázky jednotkových balení cigariet, ktoré odlišne od príkazu v článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 nezobrazujú žiadne zdravotné varovania.

O výklade článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40

O znaku uvádzanie na trh (prvá prejudiciálna otázka)

- 5 Najprv vzniká otázka, či v prípade prezentácie jednotkových balení cigariet prostredníctvom výdajného automatu ide o „uvádzanie na trh“ v zmysle článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40. Na objasnenie tohto výkladového problému slúži prvá prejudiciálna otázka.
- 6 Príznačné pre ponuku prostredníctvom sporných výdajných automatov je to, že jednotkové balenia cigariet, ktoré sa v ňom nachádzajú, síce majú zákonom požadované varovania, ale jednotkové balenia cigariet najprv nie sú pre spotrebiteľa viditeľne uložené. Jednotkové balenia cigariet a varovania, ktoré sa na nich nachádzajú, sú viditeľné až vtedy, keď je automat, ktorý predtým uvoľnil pokladničný personál, spustený zákazníkom a jednotkové balenie cigariet sa tým

ešte pred platbou dostane na pokladničný pás. To, či v prípade tohto časovo natiahnutého priebehu nadobudnutia, pri ktorom sú zdravotné varovania na jednotkových baleniach cigariet len nakrátko viditeľné, je splnený znak uvádzania na trh v zmysle článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40, nemôže byť podľa názoru vnútroštátneho súdu jednoznačne zodpovedané.

- 7 Znenie článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40 hovorí v neprospech reštriktívneho výkladu v tom zmysle, že pojem uvádzania na trh zahŕňa len výmenu faktickej moci nad predmetom medzi predajcom a zákazníkom po zaplatení. Podľa článku 2 bodu 40 smernice 2014/40 označuje pojem „uvádzanie na trh“ odplatné alebo bezodplatné sprístupnenie výrobkov. Pojem „sprístupnenie“ by mohol zahŕňať aj tu sporné ponúkание cigariet vo výdajných automatoch, v prípade ktorých môže byť priebeh vydaja spustený samotným zákazníkom.
- 8 Z kontextu úpravy nie je možný jednoznačný výklad pojmu uvádzanie na trh. Odvolací súd predpokladal, že uloženie jednotkových balení cigariet v spornom výdajnom automate je len mechanizmus predaja. Z odôvodnenia 48 smernice 2014/40 vyplýva, že cieľom harmonizácie tejto smernice nie je mechanizmus predaja a reklama. Preto nie je sporné ponúkание cigariet vo výdajných automatoch predmetom ustanovení prijatých v smernici. To, či je možné súhlasiť s týmto výkladom, je podľa názoru vnútroštátneho súdu sporné. Odôvodnenie 48 smernice 2014/40 ustanovuje, že touto smernicou sa neharmonizujú ani pravidlá týkajúce sa nefajčiarskych priestorov alebo vnútroštátnych mechanizmov predaja alebo vnútroštátnej reklamy či použitia značky na iné výrobky (*brand stretching*), ani sa ňou nezavádza vekový limit v prípade elektronických cigariet alebo plniacich fľaštičiek. Z toho odvolací súd odvodil, že smernica 2014/40 upravuje len samotný dizajn produktu, ale nie mechanizmy predaja tabakových výrobkov, ako napríklad prezentáciu vo výdajných automatoch. Je potrebné zohľadniť, že odôvodnenie 48 popri „mechanizmoch predaja“ z cieľa harmonizácie vylučuje aj „reklamu“, smernica 2014/40 sa k reklame na elektronické cigarety však výslovne vyjadruje v článku 20 ods. 5 smernice a v odôvodnení 43. Ďalej z odôvodnenia 60 vyplýva, že k cieľom smernice patrí aproximácia zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa okrem iného prezentácie tabakových výrobkov. Z výrazu „presentation“, ktorý je použitý v anglickom jazykovom znení, by mohlo vyplývať, že do predmetu úpravy smernice 2014/40 patrí nielen samotná prezentácia balenia tabakového výrobku, ale aj okolnosti jeho prezentácie v rámci predaja.
- 9 Z cieľa úpravy v článku 8 ods. 3 prvej vete smernice 2014/40 sa tiež nedá jednoznačne rozoznať, či pojem uvádzanie na trh zahŕňa spornú prezentáciu jednotkových balení cigariet vo výdajných automatoch. Zákaz zakrývania podľa článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40, ako to vyplýva z odôvodnenia 28 smernice, slúži na zabezpečenie integrity a viditeľnosti zdravotných varovaní a na maximalizovanie ich účinnosti (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 4. mája 2016, Philip Morris Brands a i., C- 547/14, EU:C:2016:325). Zákaz zakrývania teda smeruje rovnako ako príkaz zdravotných varovaní na ochranu

zdravia prostredníctvom varovaní týkajúcich sa nepriaznivých účinkov výrobku na ľudské zdravie alebo iných nežiaducich dôsledkov jeho spotreby (pozri články 1 a 2 bod 32 smernice 2014/40). Z toho vyplýva, že zákazom zakrývania podľa článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40 sa má zabezpečiť, aby zdravotné varovania boli spotrebiteľom vnímané a v rámci rozhodnutia kúpiť si výrobok ich mohol zohľadniť. Podľa zistení odvolacieho súdu sa kúpna zmluva neuzatvorí už stlačením tlačidla na výber tovaru na automate, ale až – krátko potom – následným zaplatením za cigarety. Spotrebiteľ si môže tým, že sa krabička cigariet stlačením tlačidla na výber tovaru na automate dostane na pokladničný pás, dôsledne a zo všetkých strán obzrieť jednotkové balenie cigariet pred uzatvorením zmluvy a tým sa rozhodnúť ho kúpiť s vedomím o varovaniach, ktoré sú na balení umiestnené a nezakryté, alebo od kúpy upustiť. Na tomto základe by sa dalo vychádzať z toho, že cieľ úpravy zákazu zakrývania sa v prípade predaja cigariet prostredníctvom sporných výdajných automatov dostatočným spôsobom nedosiahol, keďže počas nákupu sú zdravotné varovania na baleniach neobmedzene vnímateľné ešte včas pred konečným rozhodnutím kúpiť si výrobok. Vzhľadom na význam zdravotných varovaní pre ochranu zdravia, ktoré je významným predmetom právnej ochrany, a cieľ kontroly tabaku, ktorý je okrem toho stanovený v článku 1 smernice 2014/40, je na druhej strane pravdepodobné, že dostatočne efektívny účinok zdravotných varovaní sa predpokladá len vtedy, ak môžu spotrebiteľa zasiahnuť už pri prezentácii cigariet vo výdajnom automate a tým v okamihu, v ktorom spraví prvý podstatný krok pri rozhodnutí kúpiť alebo nekúpiť cigarety. To by mohlo hovoriť v prospech toho, že už táto prezentácia, ktorá stojí na začiatku nadobudnutia prostredníctvom výdajného automatu, sa má zahrnúť pod pojem uvádzanie na trh a tým do oblasti zákazu zakrývania zdravotných varovaní.

O znaku zakrývania inými predmetmi (druhá prejudiciálna otázka)

- 10 Ďalej vzniká otázka, či za okolností, ako v tomto prípade, je daný znak zakrývania inými predmetmi v zmysle článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40. Na objasnenie tohto výkladového problému slúži druhá prejudiciálna otázka.
- 11 Je sporné, či zamedzenie viditeľnosti zdravotných varovaní umiestnených na jednotkových baleniach, ku ktorému dochádza prostredníctvom uloženia jednotkových balení cigariet vo výdajných automatoch, predstavuje zakrytie v zmysle článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40. Podľa jedného názoru zahŕňa zákaz zakrytia aj zakrytie celého balenia automatom, keďže článok 8 ods. 3 prvá veta smernice 2014/40 chce zabezpečiť viditeľnosť varovaní už pri prezentácii tovaru. Podľa opačného názoru sa článok 8 ods. 3 prvá veta smernice 2014/40, ako to vyplýva z odôvodnenia 48, vzťahuje len na samotný tovar alebo obal, a nie na jeho prezentáciu alebo iné mechanizmy predaja, a tým faktory, ktoré sa nachádzajú mimo balenia. Uloženie tabakových výrobkov v automatoch alebo regáloch je len mechanizmus predaja a netýka sa obalu, ktorý je upravený smernicou. V dôsledku toho ani nemôže ísť o zakrytie v zmysle článku 8 ods. 3 prvej vety smernice.

- 12 Podľa názoru vnútroštátneho súdu nemôže byť sporná otázka jednoznačne zodpovedaná.
- 13 Znenie článku 8 ods. 3 prvej vety smernice 2014/40 nebráni predpokladu, že zamedzenie viditeľnosti zdravotných varovaní prostredníctvom uloženia jednotkových balení cigariet vo výdajnom automate môže predstavovať zakrytie iným predmetom, ktoré sa má týmto ustanovením zabrániť. Ak je iným predmetom zakryté nielen zdravotné varovanie, ale celé balenie, je to nevyhnutne sprevádzané zakrytím zdravotných varovaní umiestnených na balení.
- 14 Kontext úpravy neumožňuje jednoznačný výklad pojmu zakrytie. Ako bolo uvedené, nedá sa jasne odpovedať, či z odôvodnenia 48 smernice sa má odvodiť, že mechanizmus predaja ako ponúkание cigariet vo výdajnom automate je zo systematických dôvodov vyňatý z pôsobnosti článku 8 ods. 3 prvej vety smernice. Toto hľadisko by mohlo byť smerodajné nielen pre pojem uvádzanie na trh, ale aj pre znak „zakryté“. Naopak, príklady predmetov uvedené v článku 8 ods. 3 prvej vete smernice 2014/40 neumožňujú rozpoznať úmysel normotvorcu Únie vylúčiť zakrytie prostredníctvom uloženia jednotkových balení cigariet vo výdajnom automate z pôsobnosti zákazu zakrytia, keďže neexistuje nevyhnutná spojitost so samotným prevedením jednotkového balenia. Síce v prípade kontrolných známk, cenových etikiet a bezpečnostných prvkov uvedených v článku 8 ods. 3 prvej vete smernice 2014/40 ide o objekty, ktoré sú na balení cigariet umiestnené pravidelne a tým sa týkajú dizajnu balenia. Naopak, obaly, tašky a škatuľky, ktoré sú tiež spomenuté v článku 8 ods. 3 prvej vete smernice 2014/40, sú predmety, ktoré môžu balenie aj úplne obklopiť a týmto spôsobom – ako sporný výdajný automat – môžu pozornosť spotrebiteľa bez ohľadu na iný dizajn balenia odpútať od umiestnených zdravotných varovaní.
- 15 Z cieľa úpravy v článku 8 ods. 3 prvej vete smernice 2014/40 sa rovnako nedá jednoznačne rozpoznať, či pojem zakrytie inými prostriedkami zahŕňa spornú prezentáciu jednotkových balení cigariet. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť rovnaké hľadiská ako pri výklade znaku „uvádzanie na trh“.

O výklade článku 8 ods. 8 smernice 2014/40

- 16 Podľa článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 musia byť obrázky jednotkových balení a akýchkoľvek vonkajších obalov, ktoré sú určené spotrebiteľom v Únii, v súlade s ustanoveniami Hlavy II („Tabakové výrobky“) Kapitoly II („Označovanie a balenie“).

O výraze „obrázky jednotkových balení“ (tretia prejudiciálna otázka)

- 17 Najprv vzniká otázka, či existuje obrázok jednotkového balenia v zmysle článku 8 ods. 8 smernice 2014/40, ak v prípade obrázku síce nejde o verný obraz originálneho jednotkového balenia, spotrebiteľ však obrázok na základe jeho dizajnu súvisiaceho s obrysami, rozmermi, farbami a značkou spája s jednotkovým

balením tabaku. Na objasnenie tohto výkladového problému slúži tretia prejudiciálna otázka.

- 18 Položená otázka nemôže byť podľa názoru vnútroštátneho súdu jednoznačne zodpovedaná.
- 19 Výraz „obrázok jednotkového balenia“ v zmysle článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 by mohol naznačovať, že skutkovou podstatou článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 je obsiahnuté len skutočné zobrazenie jednotkového balenia cigariet, odhliadnuc od zdravotných varovaní. Doslovný zmysel pojmu by však mohol zahŕňať aj vyobrazenie v zmysle štylizovanej reprodukcie podstatných vonkajších znakov jednotkového balenia.
- 20 Z kontextu článku 8 ods. 3 smernice 2014/40 a tam uvedených ustanovení na zaistenie viditeľnosti zdravotných varovaní na jednotkových baleniach tabakových výrobkov vyplýva len to, že v článku 8 ods. 8 smernice ide o podobizne týchto jednotkových balení. To by naopak mohli byť skutočné alebo štylizované vyobrazenia.
- 21 Cieľ úpravy v článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 by mohol skôr hovoriť v prospech toho, aby pod toto ustanovenie spadali aj také vyobrazenia, ktoré v spotrebiteľovi na základe ich dizajnu vyvolajú spojitosť s jednotkovým balením cigariet. Príkaz, ktorý je upravený v článku 8 ods. 8 smernice 2014/40, podľa ktorého aj obrázky jednotkových balení musia vyhovovať požiadavkám platným pre samotné jednotkové balenie o viditeľnosti zdravotných varovaní, slúži rovnako ako cieľ samotných zdravotných varovaní ochrane zdravia prostredníctvom varovaní pred nepriaznivými účinkami výrobku na ľudské zdravie alebo inými nežiaducimi dôsledkami jeho spotreby. Z toho vyplýva, že aj článkom 8 ods. 8 smernice 2014/40 sa má zabezpečiť, aby mohli byť zdravotné varovania spotrebiteľom vnímané a zohľadnené v rámci rozhodnutia o kúpe. Ak sa však u spotrebiteľa dizajnom, ktorý síce nie je verný, ale na základe štylizovanej reprodukcie podstatných vonkajších znakov jednotkového balenia naň poukazuje, vyvolá efekt rozpoznania, mohlo by byť v záujme efektívnej ochrany zdravia a cieľa kontroly tabaku pravdepodobné, že pre výraz obrázok v zmysle článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 postačuje takéto štylizované vyobrazenie. Už prostredníctvom takéhoto vyobrazenia môže byť rovnako ako prostredníctvom skutočného vyobrazenia vyvolaná pohnútka kúpiť balenie, proti ktorej sa bojuje zdravotnými varovaniami podľa článku 8 smernice 2014/40.

O otázke, či sú splnené požiadavky článku 8 ods. 8 smernice 2014/40, ak si spotrebiteľ môže jednotkové balenia cigariet obzrieť pred uzatvorením kúpnej zmluvy (štvrtá prejudiciálna otázka)

- 22 Ďalej vzniká otázka, či sa v prípade okolností, ako v danom prípade, vyhovie požiadavkám článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 už preto, že spotrebiteľ má pred uzatvorením kúpnej zmluvy príležitosť obzrieť si jednotkové balenia cigariet

s požadovanými informáciami. Na objasnenie tohto výkladového problému slúži štvrtá prejudiciálna otázka.

- 23 Odvolací súd predpokladal, že článok 8 ods. 8 smernice 2014/40 sa má vykladať v tom zmysle, že použitie obrázkov jednotkových balení cigariet voči spotrebiteľovi je zakázané len vtedy, ak sa tak stane namiesto prezentácie jednotkového balenia pred uzatvorením kúpnej zmluvy. Podľa názoru vnútroštátneho súdu je sporné, či s odvolacím súdom možno súhlasiť.
- 24 Zo znenia článku 8 ods. 8 smernice 2014/40, ktoré neobmedzene zohľadňuje obrázky jednotkových balení, sa nedá odvodiť obmedzenie pôsobnosti ustanovenia, ktoré uplatnil odvolací súd.
- 25 Výklad pri zohľadnení kontextu nedospeje k jednoznačnému záveru. Odvolací súd opiera svoj názor opäť na domnienke, že z odôvodnenia 48 smernice 2014/40 vyplýva, že predmetom smernice nie sú len reklamné kampane a mechanizmy predaja. Tento predpoklad, ako bolo už vyššie uvedené, nie je nesporný.
- 26 Z cieľa úpravy v článku 8 ods. 8 smernice 2014/40 sa rovnako nedá jednoznačne rozpoznať, či toto ustanovenie zakazuje aj použitie obrázkov jednotkových balení cigariet bez zdravotných varovaní, ak spotrebiteľ má pred uzatvorením príležitosť obzrieť si samotné jednotkové balenia cigariet s požadovanými zdravotnými varovaniami. V tejto súvislosti je potrebné opäť zohľadniť rovnaké hľadiská ako v prípade výkladu znaku „uvádzanie na trh“. Vnútroštátny súd sa odvoláva na vyššie uvedené tvrdenia.